prý pokládati za jeden hospodářský celek, jehož správu obstarává jednotný orgán, t. j. městská rada, resp. obecní zastupitelstvo. Námitce té lze zajisté rozuměti jen tak, že stěžovatelka okolnosti, že obec N. jest majitelkou řady různých podniků a hospodářství, přičítá s hlediska § 25 ten účinek, že lesní hospodářství města N., poněvadž převládá průmyslový charakter ostatních obecních podniků, jest pokládati za součást podniku průmyslového. Dedukce ta nejen, že nemá opory v zákoně, není ani logická. Při hodnocení povahy podniku s hlediska cit. § 25 rozhodují, jak bylo vpředu vyloženo, jen objektivní znaky podniku samého, t. j. zda předmětem podniku je zužitkování či vzdělávání půdy zaměstnavatelovy k docílení plodin, nikoli však subjektivní moment a nahodilá okolnost, že několik podniků má jediného majitele, a jak majitel správu těchto v jeho ruce spojených podniků si zařídil. Nepotřebuje zajisté bližšího výkladu, že lesní hospodářství zůstává lesním podnikem i tenkráte, když lesní hospodář jest ještě majitelem podniků průmyslových. Je-li však pro řešení předmětného sporu nerozhodno, jaké podniky město N. vlastní vedle lesního hospodářství, pak není ani vadou řízení, když žalovaný úřad po této stránce nekonal šetření. Konečně stěžovatelka ještě poznamenává, že obec n-ská v lesních podnicích upravuje cesty, kteréžto zaměstnání jest podrobeno pojištění jak nemocenskému, tak i úrazovému. Vytýká, že nebylo úřadem zjištěno, zdali dřevaři, o něž jde, v nedostatku jiného zaměstnání nekonali práce spojené s úpravou cest. Výtka vadnosti je bezdůvodná, ježto při výslechu zaměstnanců bylo zjišťováno, zdali pracovali také na úpravě lesních cest. Po stránce věcné jest pak námitka ta nepřípustna podle § 18 zákona o správním soudě, poněvadž při nedostatku bližšího vysvětlení nedává seznati, kam stěžovatelka námitkou tou směřuje, ježto se nedá předpokládati, že by úpravu lesních cest nepovažovala za práci v lesním podniku. Z těchto úvah bylo stížnost zamítnouti jako bezdůvodnou.

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 14. dubna 1930, č. 5922/30.)

Řízení.

Stížnost vznáší především námitku, že stěžovatel přijal Josefa Starička jen na zkušební dobu bez platu, takže mezi nimi nevznikl smluvený služební poměr, následkem čehož Staříček nemocenskému pojištění ani nepodléhal. Námitku podobného obsahu vznesl již v řízení správním. Žalovaný úřad sice o námitce tohoto obsahu výslovně nejudikoval, tím však, že vyslovil, že J. S. vstoupil u stěžovatele do zaměstnání, podléhajícího nemocenskému pojištění, mlčky uznal námitku stěžovatelovu za irrelevantní. Přešel-li žalovaný úřad mlčením námitku, jež je zřejmě lichou, nemůže v postupu takovém Nejvyšší správní soud shledati podstatnou vadu řízení (srov. Boh. A 1866/23).

(Nález Nejv. správ. soudu ze dne 20. února 1930, č. 2657/30.)

Pensijní pojištění.

Podává min. rada dr. Bronislav Wellek.

I.

K založení pojistné povinnosti pensijní stačí služební poměr; není třeba, aby smluvené služby byly skutečně vykonávány.

Zemská úřadovna I. Všeobecného pensijního ústavu v Praze prohlásila, že R. G. ve svém zaměstnání u firmy E. S. jest povinen pojištěním podle zákona ze dne 5. února 1920, č. 89 Sb. z. a n. K námitkám, jež proti výměru tomu podala firma, zemská správa politická vyslovila, že R. G. pensijnímu pojištění nepodléhal. Odvolání, které

z rozhodnutí toho podal R. G. a Zemská úřadovna, ministerstvo sociální péče naříkaným rozhodnutím nevyhovělo z těchto důvodů: Podle § 1, odst. 1. a 2. pens. zák. jsou předpoklady pojistné povinnosti služební poměr a skutečný, kvalifikovaný způsob zaměstnání. R. G. zavázal se sice smlouvou ke konání určitých služeb pro firmu jako správce pražské filiálky firmy, jejíž zřízení se však neuskutečnilo, takže podle vlastního udání vůbec žádné činnosti nevykonává. Nebyly tedy v daném případě splněny oba předpoklady § 1 pens. zák., neboť pouhá existence služební smlouvy bez skutečného zaměstnání a konání prací, k nimž se zaměstnanec smlouvou zavázal, nemůže založiti pojistné povinnosti.

O stížnosti uvažoval Nejvyšší správní soud takto:

Naříkané rozhodnutí založeno jest na právním názoru, že ke vzniku pensijní povinnosti určité osoby podle § 1 pens. zák. jest nezbytně třeba, aby byly splněny d v a předpoklady, totiž jednak, aby dotčená osoba byla v poměru služebním, jednak, aby práce, k jichž konání se služební smlouvou zavázala, skutečně také vykonávala. Vycházeje pak z tohoto právního názoru, dospívá k závěru, že nevykonává-li zaměstnanec skutečně práce, jím ve služební smlouvě stipulované, chybí tu jeden z uvedených momentů pro vznik pensijní povinnosti nezbytných, a že pouhou existencí služební smlouvy pojistná povinnost založena býti nemůže.

Stížnost vytýká tomuto právnímu názoru nezákonnost, namítajíc, že požadavek, aby vedle právní existence služebního poměru smluvené práce byly také skutečně vykonávány, neodpovídá zákonu a dovozuje, že okolnost, zda smluvené práce byly zaměstnancem také skutečně vykonávány, pro otázku založení pojistné povinnosti jest nerozhodná. Po názoru stížnosti stačí již to, že zaměstnanec jest ochoten smluvené práce konati, a že zaměstnavatel může jeho pohotovými službami disponovati. Na tom, nedošlo-li ke skutečnému výkonu služeb vinou zaměstnavatelovou, nesejde.

Z vylíčených právních hledisek stran jest zřejmo, že na sporu jest jen otázka, je-li ke vzniku pojistné povinnosti podle pensijního zákona mimo právní existence služebního poměru ještě také nezbytným zákonným předpokladem skutečné vykonávání smluvených prací, ze služební smlouvy pro zaměstnance vyplývajících. Na otázku tu nutno odpověděti záporně.

Podle § 1, odst. 1. zák. ze dne 5. února 1920, č. 89 Sb. z. a n., jest pensijním pojištěním povinen a podle ustanovení tohoto zákona pojištěn, kdo, překročiv 16. rok svého věku, jest v Československé republice v poměru služebním, pokud není činným jako dělník, či učeň, nebo nevykonává převážnou měrou prací podřízených. Z ustanovení toho plyne, že základním zákonným předpokladem pro pojistnou povinnost určité osoby jest toliko, aby osoba ta byla v poměru služebním, t. j., aby byla ve vztazích, které vyplývají pro dvě osoby z uzavřené služební smlouvy ve smyslu § 1151 obč. zák. ve znění III. dílčí novely ze dne 19. března 1916, č. 69 ř. z., který ustanovuje, že služební smlouva vznikne, jestli se někdo zaváže konati jinému po nějakou dobu služby. Na skutečném plnění závazků smlouvou tou převzatých při řešení otázky vzniku smlouvy té tedy nezáleží.

Zákon č. 89/20 pak také požadavku, aby práce byly zaměstnancem skutečně vykonávány, jako dalšího předpokladu pensijní povinnosti, nikde neklade.

Správnosti úsudku, že na právní existenci služebního poměru, který je podle § 1 zákona o pensijním pojištění předpokladem pensijní povinnosti pojistné, nemá o sobě vlivu nekonání prací, k nimž se kdo služební smlouvou zavázal, svědčí i tato úvaha: Služební poměr zajisté nezaniká ani se nepřerušuje tím, že zaměstnanec po nějakou dobu smluvených prací skutečně nevykonává, na př. v době

dovolené, za nemoci a pod., a přece nebude lze důvodně o tom pochybovati, že i v těchto obdobích pojistná povinnost zaměstnance trvá, třebaže on žádných prací skutečně nevykonává.

Z těchto úvah vyplývá, že předpokladem pro založení pojistné povinnosti podle § 1 pens. zák. není, aby práce, k nimž se zaměstnanec služební smlouvou zavázal, byly jím skutečně také vykonávány, nýbrž že stačí toliko právní existence služebního poměru. Opak nelze dovozovati ani z obratu, použitého v § 1 pens. zák..., »pokud není činným jako dělník, či učeň, nebo nevykonává převážnou měrou prací podřízených, neboť předpisem tímto nestanoví se další předpoklad pro pojistnou povinnost, souřadný s předpokladem v předcházející větě vytčeným, tedy vedle něho, nýbrž jím stanoví se jen z tohoto jediného základního předpokladu výjimky toho obsahu, že i když tento předpoklad jest splněn, totiž určitá osoba jest ve služebním poměru, ona přesto pensijní povinnosti nepodléhá tehdy, jsou-li smluvené služby takové povahy, jak je zákon vymezuje. Dotčenému ustanovení dlužno proto rozuměti jen tak, že se jím určité kategorie osob, jež jsou ve služebním poměru, se zřetelem na jakost jejich služebních prací, k nimž jsou podle služební smlouvy povinny, z pensijní povinnosti vylučují. Pro spornou otázku neplyne však z něho nic pro názor, že by vedle služebního poměru také ještě určitá činnost, t. j. skutečné konání smluvených prací zaměstnancem, bylo zákonným předpokladem pojistné povinnosti.

Právní názor, na kterém spočívá napadené rozhodnutí, nelze podle hořejších úvah tudíž uznati za shodný se zákonem.

(Nález ze dne 3. května 1930, č. 7312/30.)

II.

Řízení.

Stěžovatel H. přihlásil u býv. Zemské úřadovny II. Všeobecného pensijního ústavu v Praze svého zaměstnance J. Sch. k pensijnímu pojištění. Přihláška byla vyřízena potvrzenkou úřadovny o tom, že J. Sch. byl zařazen do pojištění od 1. ledna 1922. Podáním ze dne 24. ledna 1924 odhlásil stěžovatel jmenovaného svého zaměstnance z toho důvodů, že pojistné povinnosti není podroben. Odhláška nebyla Zemskou úřadovnou II. výměrem ze dne 9. února 1925 vzata na vědomí s odůvodněním, že pojištění nabylo právní moci, bylo zaměstnavatelem svého času uznáno, prémie byly jím placeny, a Zemská úřadovna není s to, aby žádosti stěžovatelově vyhověla. Ve výměru tom bylo dále uvedeno, že k rozhodnutí o tom, zda zaměstnanec jest pojistné povinnosti podroben, jest příslušné ministerstvo sociální péče, a stěžovatel byl vybídnut, aby se tam s příslušným podáním obrátil. Stěžovatel byl zároveň také upozorněn, že ministerstvo může (z úřední moci dozorčí) vysloviti nepodrobení pojistné povinnosti jen pro budoucnost.

Proti tomuto výměru podal stěžovatel dne 24. února 1925 stížnost k ministerstvu sociální péče s návrhem, aby ministerstvo dalo Zemské úřadovně II. Všeobecného pensijního ústavu příkaz, aby přihlášku J. Sch. jako omylem přihlášeného zrušila a zaplacené prémie s úroky stěžovateli vrátila. Ministerstvo sociální péče postoupilo stížnost zemské správě politické v Praze k instančnímu rozhodnutí, pokud stížnost čelí proti výměru Zemské úřadovny ze dne 9. února 1925. Zemská správa politická zamítla pak stížnost, jako námitky opožděně podané a tedy nepřípustné, poněvadž v odpor vzatý výměr byl doručen nejpozději dne 24. února 1925, námitky však, byvše podány u ministerstva sociální péče, došly úřední cestou k zemské správě politické v Praze, kde měly býti přímo podány — pokud stížností nebylo žádáno jen o opatření z moci dozorčí — teprve dne 28. března 1925, tedy po uplynutí 14denní lhůty, stanovené v § 75,